

Megjelenik hetenkint háromszor u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egy évre	12 frt. o. ért.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Szerkesztői szállás:
belső száma: 131. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábszoros garmond sorát 1-ször 7 kr.
2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bérletdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hanssenstein és Voglernd (Wollzeile 9. szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyilttéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett
a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezeltek.

Pest, február 20. 1869.

(r. l.) Ma oly három bekövetkezett tényt constatálhatok, melyeket annak idején alkalom volt közel kilátásba helyezni.

Először az országgyűlés — miként tegnap távirat — április 20-ára hivatott össze, tehát azon napra, melyet, mint valószínű határidőt, már hetek előtt föllelítetttem.

A legutóbbi időkben volt ugyan szó arról, hogy az országgyűlés korábban, április elejére tűzessék ki, és így a néhol már kicsapongásokba átmenő választási izgalomnak végezetessék, — később azonban visszatérés történt az eredeti tervhez, főleg hogy a választási előmunkálatok ne praecipitáltassanak, azaz: megmarad határidőül április 20. dika.

A kormány ezalatt annál több törvényjavaslatlal készülend el, mert az illető miniszteriumokban erőlyesen folyik a munka és így az országgyűlésnek bő alkalma lesz tovább építeni a művet, melynek alapját letenni sikerült.

A második tény Conrad Mórnak az 1868-i illető törvényezik értelmében történt végleges ki nevezetése szász ispánná.

A harmadik azon hír valósalása, mikép ő Felsége a király, a pesti nemzeti színháznak magán pénztárából 60,000 forint segélyt utalványozott.

Ez utóbbi még nem tételt ugyan közzé hivatalos úton, de újabban érkezett megbízható tudósítások szerint, kétségen kívül áll.

Kapcsolatban az imént említett fejedelmi nagylelkű adománnyal nem akarom hallgatással mellőzni, mikép a belügyminiszterium felszólította Pest város hatóságát, hogy azon telket, melyet ez már régebben ingyen felajánlott az új nemzeti színház épülete számára, adja el, a bejövő összeg a mostani nemzeti színház alapítójának gyarapítására levén fordítandó.

A képviselőtestület ezen átiratot csak közelebről fogja tárgyalni, azonban az itt ott hallható nyilatkozatok szerint aligha ellenkező határozatot nem hozand.

Az annak idején felajánlott telek a feldunatoron volt, de a lánchíd közbejött építése által elfoglaltatván, most a vigarda tőszomszédságában, az aldunatoron jelöltetett ki, oly formán, hogy a mennyiben ez nagyobb a □ ölek többletét a nemzet fizesse ki.

Az okoskodások e tárgyat illetőleg körülbelől így hangzanak:

„A város azért adott ingyen telket, hogy a nemzeti színház annál kevesebb költséggel felépülhessen, de egyszersmind azért is, hogy a várost szépítő monumentális épületek száma egygyel szaporodjék. Ha a fundus nagy része megvan, — még pedig pénzbe sem kerül — csak a többlet árába — mindenesetre előbb lesz új színházunk, mintha venni kellene a telket is. Ki tudja, ha most eladjuk a telket — csatoljuk bár arát a színház alapítójához, — nem vágnak-e útját hosszu időre az új színház felépítésének. Tartsuk fenn tehát a telket természetben, eredeti rendeltetése számára; ha kicsiny, vagy más okból nem tetszik és ha lehet, becsereljük annak idejében másikkal, jobbal. A többletet könnyebb lesz majd kifizetni, mint az egészet, miután a pesti fundusok áztatni emelkedése mellett meglehet, hogy egy pár év múlva azon a pénzen, melyen elkelné a telek, — félakorát sem kapnánk. sat.”

Ismételjük az okoskodások körülbelől az imént eladottak körül forognak, melyeket mi is aláírunk. E kérdés élen foglalkoztatja a polgári köröket, — eldöntése elé tehát méltán nézhetünk kíváncsisággal.

A belügyminiszteriumban szakadatlanul folyik a munka azon pontozatok fölött, melyeket Zeyk Károly államtitkár és Ribáry tanácsos, az erdélyi gubernium felosztása után életbeléptetendő királyi biztosság szerveztetve vonatkozólag Kolozsvárról hazatérve, előterjesztettek.

Többet jelteni, miután a munka még nincs befejezve, időelőttinek tartottam.

Választási mozgalmak.

Szamosújvár, február, 17. diken, 1869. —

Alig hiszem, hogy a követválasztási mozgalmak más helyt is oly csendes nyilatkozattal adnak jeltét létezőknek, s oly kevés hatása lenne a baloldalszerelelketetett korteskedésnek, mint városunkban, a mi világos bizonyítéka városunk többségének a múlttal következtetése magatartása s a jelenben helyes irányt követő politikai elvénél, melynélfogva a közelgő követválasztás alkalmával a közbizalom egész bizonyossággal most is, mint

És főlebbi nyilatkozat annyival nagyobb súlylyal bír, mivel balpárti hírlapok már többször kinyilatkoztatták, hogy Ghyecy Kálmán és Tisza Kálmán közt semmi véleménykülönbség nincs.

De abban igaza van a fentisített celebritásnak, hogy sok van, mit az Andrássy-miniszterium megtenni elmulasztott. Jelesen: Nem romboltatta le a Hentzi emlékoszlopát.

Nem feszítette a húrt addig, míg elpattan.

Nem cselszövényeskedett — kéz alatt dynastiának külföldi ellenségeivel.

Nem lépett föl drámai szigorral a nem magyar ajku honfiak ellen, mit — quod bene notandum — a magyar ajku ellenzék ellenében nem is commendált volna a balpárt.

Nem csikart ki még többet a hatalomtól, mint mennyit — ugynevezett loyale úton — kivívott.

Lehetnek nálunk is nehányan, kik boszu politikát üznek. Szerintök „felyebbi elmulasztásoknak fele is elegendő arra, hogy egy forradalmi comité, minisztereinket — mint gyanus honfiakat — vérbírótság eleibe állítsa, — ha lenne nálunk ily comité.

„Mert mire való a kölcsönös bizalom, a sok időtlen érzélgés, miért ne használjunk föl minden eszközt, mi célra vezet; miért ne irtsuk ki a magyar birodalomban a magyar nemzet ellenségeit; miért ne szakadjon el a húr? hiszen ez annál jobb.”

„Aztán nem is lehet egy ezitromot ugy kinyomni, hogy abból ne lehessen még többet is kifacsarni.”

Ily meggyőződésben — hála az égnek — nálunk még igen kevesen osztoznak, de nem tanácsos megkísérteni a végleteket. Azt mondja a francia: évés közt jó meg az étvág.

Ha csakugyan békés úton kívánunk célhoz jutni, ne törjünk minisztereink ellen, kik alkotmányos életünknek talpköveit letették; adjunk időt és alkalmat, hogy megkezdett munkájukat bevégezhezzék.

Van oly gazda, ki gabnájáért pár krajczárral mindig többet kér, mint mennyin eladhatná, miért is nyakán marad. Megbánja ezt aztán mikor beüt az olesóság, de azért bármily magasra csökken újból a gabona ára, ismét többet kér pár krajczárral, mint mennyit a vevők adhatnak, s újból nyakán marad. Ez az alkudozás parodiája.

Ne nehezeltünk azért, hogy miniszteriumunk ily balgaságokat nem tesz.

De tartsuk szem előtt Deák Ferencz azon böles mondatát is, hogy a kicsikart túlságos engedményekben, megvan az ismétli felbomlás magva.

Monostori.

Kalotaszegi levelek.

(Február 18-án.)

II.

Örömet hozzá fogok e szerint a Deák Ferencz multjának és jelenének összevetéséhez.

Ki volt az a Deák Ferencz 48 előtt és után arról szegyenleném sokat beszélni. Tudja azt nemcsak Magyarország, hanem Európa.

Nem mondok sokat, mikor annyit mondok, hogy Deák Ferencz a politikában a becsületességnek oly dicső példáját adta, a milyent Európa szárazföldjén előtte még senki. Amerikában beszélnek egy Washingtonról és melléje lehet tenni Deák Ferenczet, kik azt mutatták meg a világnak, hogy a tiszta, őszinte hazafiságot ki kell fejteni s aztán nincs szükség ravaszágra, mert az erkölcsi erőnek győznie kell mindenütt.

Szép sikerrel üzte ő a becsületesség e politikáját 48 előtt, de szebbel 48 után. Tőle származott és általa szilárdult meg a nemzetben az az eszme, hogy becsületessé hazafi a baza ellenségeit nem szolgálhatja, — sőt még szóba sem állhat velök.

Az ő becsületessé politikájának vívmánya az, hogy 1861-ben a király összehívta az országgyűlést.

Ekkor még ugy állottunk, hogy midőn az országgyűlés összeült nem volt semmi reménye ahoz, hogy alkotmányunkat helyreállíthassa, — s az országgyűlés mégis összeült, s Deák Ferencznek jelszava e volt: foglaljuk el a tért, mely elég jó arra, hogy megindíthassuk a pert visszatarított jogainkért. Akkor is két párt volt az országgyűlésben, az egyik a felirati vagy jobboldali párt, a hazafias szilárd-

ság és mérséklettség pártja Deák Ferencz vezetés alatt azt mondta, adjuk be a mi keresetlevélünket a tényleges hatalomhoz és ismertessük el a mi jogaink folytonosságát mind a magyar királlyal, mind az osztrák császárral; a másik pedig a határozati párt, a baloldal azt állította, hogy elég az, ha az országgyűlés ragaszkodik jogaihoz, a törvényhozás másik felének a királynak nincs más teendője, mint azonnal visszaállítani a mi alkotmányunkat.

Szóval a Deák Ferencz zászlója a hazafiság szilárd földjére volt feltűzve akkor mint most, s már akkor jelszava volt: a kiegyezést előkészítő békés politika; a másiknak jelszava volt: török-szakad.

Nagy volt az ingerültség a kedélyekben, mert tizenkét évi méltatlan szenvedés súlya nehezkedett rájuk, s nyílt titok volt, hogy a határozati pártnak csak akarni kellett volna, hogy többségre jusszon. Merte e azt akarni?

Nem merte; mivel a koczkán az ország nyugalma volt, — s a többség már akkor a kiegyezést előkészítő feliratok mellé nyilvánult.

Deák Ferencz akkori feliratai hasonlóak voltak az ugarhoz a földmívelésben, mert a szántó ember nem mindig veti ember is, de azért a ki ugarol jó dolgot mivel.

Deák Ferencz volt az ekeszarvánál, s oly mélyen eresztette ekéjét alkotmányunk földjére, hogy az idő érlelő hatása alá kerüljön a legutolsó hant föld, a mely valaha termést hozott vagy termést ígért, s ennek így is kellett lenni az ugarlásnak idején.

A nemzetek életében néhány év hamar lefolyik s 1865-ig, az idők vihara, közbe-közbe egy kis napsütés, imit amott egy kis boronálással mindinkább elkészítte a mi ugarunkat, s rendre azt mondhatók: ime az ugar megért.

A Magyarország alkotmányos jogait respectálni kezdő királyt újra Deák Ferencz kezdte figyelmeztetni az 1865-ben írt hüsvéti cikkekben, hogy ha a nemzet és a király a jövő kálaszait biztosítani akarják, itt az ideje a magvetésnek mielőtt újra el nem fagy.

Szilárdul állott a Deák Ferencz zászlója, a régi felirattal: ismertessenek el alkotmányunk jogait.

A kitartás diadalt aratott, mert jogaink elismertettek.

A jogok vissza voltak szerezve, következett a második lépés: a jogok biztosítása.

De volt egy baj, még pedig az, hogy a mi alkotmányunk táblájának határai nem voltak tisztában. A régi meták néhol alig látszottak, másutt kérdés alá voltak véve.

Kezdődött a kiegyezés munkája, a mi nem egyéb volt, mint az alkotmányos jogok határainak kijáratása.

Itt hajlott talán félre a Deák Ferencz zászlója?

Ha elhajlott volna nem lenne helyeselhető, sőt magam is kárhoztatnám, mert mi mindnyájan oly nép vagyunk, mely a legkisebb barázdához is ragaszkodik, s hiba lenne, de nagy, ha az ősi barázdából ugy engedett volna el valamit, hogy az ősi birtok területe apadjon; ha ezt tette volna, akkor jogfeladást követett volna el.

S a kik némely jogok feladását erősítik, avval kívánnak bizonyítani, hogy az új barázdák nem mindenütt vannak ott elhúzva, a hol a régiéek voltak, vagy a hol a régiéket mi praetendáltak.

De hát kérem hibás e az a gazda, ki midőn határkijáratás végett a mezőre megy, nem csak arra néz, hogy a régi barázdákat minden áron kikeresse és helyreállítsa, hanem arra is, hogy a czeleszerűen és újból kérdés alá vehető barázdák helyett állítson fel újakat, biztosokat és olyakat, melyek a föld csipkézeteinek elenyésztetése, az egyenes vonalok és természetes határok felállítását által a munkát biztosabbá, könnyebbé, és a birtokháborítási eseteket lehetlenekké tegye.

Szóval Deák Ferencz visszaszerezte számunkra az egész határt, és annak kijáratása által nem adott fel semmit a területből, hanem éppen biztosította az egészet, — s bárha most kifogytam az időből, jövő alkalommal részletekben is képes vagyok bebizonyítani, hogy némely kalotaszegi barátainak akkor volt igazuk, midőn Deák Ferencznek azt a szép díszes Albumot küldötték, nem pedig most, mikor azt akarják a világgal elbitetni, hogy nekik most már igazán megjött a helyes eszük, mert ők balpártiak lettek.

Ha melléjük nem lehet, hát állók elölök.

Nem tehetek róla, de ugy hiszem, kötelességem.

Kalota.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1869-iki folyamára.

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órára	1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Amitások.

„Az amitás sértés, mert feltételezi, hogy a honfiakból bolondot lehet csinálni.”

II.

Azt állítják némelyek — komoly pofával, mintha hinnék — hogy az Andrássy-miniszterium hazánk ügyében még semmit sem tett.

Egy vidéki celebritás bizonyos alkalommal akként nyilatkozott, hogy ha az ember Budára fölmege, egyebet nem lát, mint a Hentzi emlékoszlopát.

Classicus — Tacitushoz méltó — kitétel, csak hogy nincs semmi értelme.

Az utcai politikus igaz nem lát Budán semmi csoda változást.

Nem romboltak ott le semmit. Most is csak ugy állnak a toronyok, házak, s köztük az említett emlékoszlop, mint ezelőtt, nem változott a házak külszíne; de változtak ám a lakosok.

Ki a termekbe is be szokott lépni, meglátja, hogy a hivatalos épületekben magyarhoni miniszteri hivatalnokok működnek, a palotákban magyar miniszterek tartanak kihallgatást és a királyi udvarban nem találkoznak teljes hatalmu helytartókkal, hanem Magyarhon alkotmányos királyával, hazánk nemtőjével: a királynővel.

És ha letékitünk e várból Pestre, látnunk számtalan épülfélben levő házakat; látnunk a Duna-raktárakban s hajókon oly élénk sürgölődést, minőről ezelőtt senkinek sem volt fogalma.

Hanem vidéki celebritásunk azért mégis csak azt mondja, hogy legalább ő, Budán egyebet nem látott, mint Hentzi emlékoszlopát.

Hisszük, de nem tehetünk róla.

Vigasztaljuk magunkat aval, hogy — a balpárt Deák Ferencze — Ghyecy Kálmán e tekintetben másként vélekedik. Közljük saját szavait.

„Ezelőtt három évvel az 1848—49-dik esztendő szabadságharcz szerencsétlen kimenetéből merített hadi foglalás és állítólagos jogvesztés ürügyére alapított absolut hatalom, még ólomsúlylyal nehezedett a hazára. Magyarországnak uralkodója igen, de sem alkotmánya, sem törvényes királya, sem törvényhozása nem volt, sőt Magyarország — mint ország — nem is létezett, mert önkényesen kizsákmányolható egyszerű tartománya volt az egységes osztrák császárságnak.”

„Most — három év elteltével — törvényesen koronázott király ül Magyarország királyi székén. Magyarországnak alkotmánya van, felelős miniszteriuma vezeti kormányzatát, országgyűlése alkotja a törvényeket. Magyarország nem tartománya többé az osztrák császárságnak. A kibéltült Horvátország, a Magyarországgal egyesült Erdély, visszaléptek a magyar birodalom kapcsolatába. Az országgyűlés állapítja meg az ország költségvetését és szavazza meg évről évre az adót sat.”

Miután Ghyecy elösorolja azon üdvös vívmányokat, melyek az Andrássy-miniszterium alatt létre jöttek; önkénytelenül fölteszi — választóihoz intézett beszédében — azon kérdést, miként történhetik az, hogy ő mégis az Andrássy-miniszterium ellen van?

Ezt mi észszel fölfogni képesek nem vagyunk; de azt látjuk, hogy oly balpárti tekintélynek, milyen Ghyecy, főlebbi nyilatkozata, fényesen megezáfolja azon állítást, hogy az Andrássy-miniszterium, hazánk ügyében még semmit sem tett.

eddig, városunk két büszkesége: Simai Gergely és Gajzágó Salamon személyében, mint általános tisztelt és kipróbált hazafiakban fog összpontosulni.

A „M. Polgár” idei 17-dik számában „egy baloldali választó” aláírással jelent ugyan meg innen egy cikket, melynek czélja lett volna tisztelt követeljeink nagy mérvű népszerűségét, a követeléseinkbe „patika ügyet” elegyítő önkényes eljárásról handabandázással elhomályosítani; de ennek csak annyi hatása lett városunk helyes felfogású polgárságára, mint a gyökeret vert szep vetésre a felette elvonuló nyári felhőnek!

Hir szerint baloldali követeljelektől vannak említve: Hankovits György és K. Papp Miklós, az elsőnek fellépését csak utcai hírből és a „M. Polgár”-ból tudjuk; de semmi bizonyos adatunk fellépése valódiságáról; az utóbbinak tényleges fellépését már inkább állíthatjuk, mintán a dézsi jóhiszemű baloldali győzelemből visszatérve, egy pár napot itt töltött; de nagyon vékony reménnyel távoztak a kilátásba helyezett győzelem iránt. Eltávoztak utáni nap olvastuk a „M. Polgár” távirati sürgönyében, hogy itt megalakult a baloldali központi bizottság, innen tudjuk, hogy még az is létezik itt, s fel vannak léptetve az említett baloldali követeljelektől, hir szerint, ezek fölkerésére aláírásiv is keringett a polgárok közt; de ezt csak egy néhány könnyen rávehető polgár és rokon írta alá. Szóval a „M. Polgár”-ban hirdettet itt éltetett adó baloldali törekvésnek oly csekély eredménye mutatkozik, hogy bizton kimondhatjuk, hogy ha még helyt több eredmény nem nyilvánul az ellenzéki törekvésben, akkor az ellenzéknek általában kevés kilátása van a győzelemre.

Továbbá nem mellőzhetem a „M. Polgár”-ban alírt „baloldali választó” által tett, az igazságot elferdítő s a közvéleményt tévútra vezető állítására, visszautasító észrevételemet az igazság és a városi közérzet érdekében megtenni, miszerint a város polgársága politikai érdeklődését nem a kormány érdeke, hanem a helyes értelmezett hazafi kötelesség adott igényt, a mi mindannyiszor — leginkább a közelebről lettint abszolutistico pseudo constitutionalis korok alatt a kormány érdekét nem előmozdító, sőt éppen megfűszert szilárd és kitartó eljárása által nyilvánult akkor, midőn a szebeni ügyvezetett országgyűlésre minden ígérete, kísérletek és fölemlítések dacára mindannyiszor nem a kormány jelöltjeit, hanem szepölőten hazafiságokról ismert és legalis téren álló fiait küldé, kik körül most is, mint említém, a városi közvélemény csoportosul.

r. l.

Dézs, február 16. 1869. — Mint a hírlapokból tudjuk, Mán Gábor ismert román hazafi, most nyugalmazott főbíró, f. év február 15 kére Belső-Szolnokmegye román értelmiségét értekezletre hívta össze Dézsre. Az értekezlet említett napon megtartott és benne mintegy 140 román lelkes, tanító, jegyző s néhány román birtokos vett részt.

Mint jelenlevő hallgató a t. olvasó közönség tájékozásán ez értekezlet folyamatát, tárgyát és szereplő egyéneit akarom röviden, dióhéjba szorítva megismertetni.

Az értekezletet Mán Gábor hosszú beszéddel nyitotta meg, melyben történeti visszapiantást vett a román nemzet szenvedéseire, mely ősi hazájában rabszolgának tekintett és hosszas küzdelmei után, 1848-ban is csak egyéni szabadságát nyerte vissza, s midőn azt hitte volna, hogy az 1863/4-ki aera meghozta a román nemzetnek mit századok óta óhajtott, a magyar kormány egy tollvonással megsemmisítette a román nemzet minden vívmányát. Előadta szónok, hogy a magyar nemzet soha sem váltotta be tett ígértét a román nemzet irányában, mutatja ezt az unio és a nemzeti-ségi törvény sat. sat.

Ezen „se traisasca”-tól kísért beszéd után az értekezlet szervezővén magát, elnöknek fölkiáltott Anton Andrács szamosújvári g.-egyesült esperes, alelnöknek Kupsa Samu m.-lápósi g.-n.-e. esperes, jegyzőnek: Petruka Lázár lelkes és Rosiu Péter tanító.

Most az elnök előadja, hogy ez értekezlet főadata megállapítani, hogy vajjon a b.-szolnokmegyei románok vegyenek-e részt a képviselői-választásokban, vagy nem?

Legelőször is szót kér Timbus István birtokos és egy két ivre terjedő fölolvastott beszédben a választásokban részvétel mellett nyilatkozik; s azért kíván választani egy megröbölt és szilárd jellemű román, hogy ez megmondja a magyaroknak Pesten, miszerint Trájan és a többi imperátorok fia nincsenek megelégedve a magyarok által teremtetett helyzettel, a románok mellözésével.

Marosán János nem akar választani a magyar országgyűlésre, indokai ezek: A hatalom a magyarok kezében van sat., azért mondja ki az értekezlet, hogy a románok nem választanak képviselőket oly országgyűlésre, mely egy országot megfosztott függetlenségétől és egy nemzet jogos óhajait ignorálta.

Muntean Ágoston ügyvéd támogatja Timbus indítványát azon módosítással, hogy a románok választanak ugyan képviselőt, de a megválasztott ne jelenjék meg a magyar országgyűlésre. Most szót kér Pap László Szamosújvárról és

egy hosszabb, a gyűlés által félbeszakított beszédben kimutatja, hogy a politikai eszélyesség azt kívánja, hogy a románok részt vegyenek a választásokban. Szóval ajánlja az értekezletnek, hogy maradjon meg a törvényes téren, éljen mindenki a törvény által adott jogával és minden törvényes eszközzel oda hasson, hogy egy jó és önzestelen hazafi kioldhessen a magyar országgyűlésre, melyre oly sok és fontos teendő vár. Szóval is ki akarja még terjeszteni, törvényes úton, a román nemzet nyert jogait; de miként teheti ezt, ha az alkotmányos küzdelemben nem vesz részt s illetékes helyen nem lesz egyén, ki a román nemzet jól felfogott érdekét védje és támogassa?

Marosán János czáfolni igyekszik az előtte szót, úgy szintén Papiu János esperes is. Ilies Péter tanító kifejezi óhaját, hogy miután Erdélynek nem lehet a Tisza a természetes határa, törekedjék a román nemzet, hogy az elűnt Királyhagót ismét felállítsa határául, különben a passivitás mellett van.

Muntean Ágoston látván, hogy a többség a politikai tértelenség felé hajlik, visszavonja előbbi indítványát és ő is a passivitás mellett szól. Beszélte még Boheczel Mihály és néhány esperes Timbus indítványa mellett.

A tárgy meg levén vitatva, az elnök szavazásra bocsátja a két indítványt, s az értekezlet összes tagjai, néhányank kivételével, a passivitás mellett nyilatkozik. Az értekezleti határozat formulázására egy hét tagu bizottság választott, mely elkészítvén a decisiót, az illető előadó által fölolvastatta és helybenhagyatván, jegyzőkönyvbe ígtattott. A határozat a románok passiv magatartását, visszatartását a választásoktól, a nemzet szüres szenvedéseivel, a pesti országgyűlés által figyelembe nem vett jogos igények elmozdításával, s az igazságtalan választási törvény fenntartásával indokolja.

Az értekezlet 5 órakor befejeztetett és annak tagjai a „nemzeti szállodába” lakomára gyűltek össze. Itt számos pohárköszöntés mondatott a királyra, a román notabilitásokra, a többi közt Brateano-ra is.

Kozárvári.

Szentkirályi Mór programszerű nyílt leveléből

mi is közöljük a következő részt:

(Folytatása és vége.)

„2-szor. A felsőház rendezése. A felsőház lényegesen aristocraticus institutio, de nem ismeretlen a köztársasági államokban sem, és felhasználatik az államhatalmak egysúlyának fentartására. Ily szerepet vitt az ő Róma senatusa a népgyűlések irányában; és ma is az egyesült amerikai államok felsőházának egyéb rendeltetését alig találjuk. Királyságokban, kivált parlamenti kormány mellett, tehát annyival inkább szükséges. Nálunk, a magyar hazában, ezen institutót az államszervezetből nem kizárhatjuk ki, mert az ország történelmi életéből fejlődött; továbbá, mert a nagy birtoknak módot kell nyújtani, hogy befolyását a közdolgokra jogosan, közvetlenül gyakorolhassa; különben a választások tisztaságát kényszerűl megátadni, ha azon befolyást, melyre társadalmi állása által tette felhívatik, érvényesíteni akarja.

„Hogy a magyar törvényhozás felsőháza mostani szerkezetében céljának meg nem felel, régen elismert igazság, hogy tehát szervezése szükséges, közjogi postulat. Ezen szervezést illetőleg nézetem szerint két elv irányadó:

- Bizonyos értékbeli, vagy szellemi képességek, melyek nélkül senki a felsőház tagja nem lehet.
 - Független törvényhozói állás, vagyis: elmozdíthatatlansága a tagoknak.
- „3-szor. A választási, ugymint az 1848. V. törvény reviziója.

„Midőn az 1848. évi pozsonyi országgyűlés a polgári jogokat kiterjesztette, a jog szerzésének és gyakorlásának egy új alapját állította fel: a qualificatiót. Azonban nem érvényesítve magát felhatalmazva, hogy jogokat eltöröljön, melyeknek alapján ő maga is hivatal volt: a felállított képességek mellett meghagyta még ideiglenesen a születési előjogot is, és a legközelebbi, már a népképviselőt alapján egybehívandó országgyűlésnek tartotta fenn, ezen össze nem férő különbségek eltávolítását.

„Miképpen történt, hogy a pesti országgyűlés ezen hivatásának meg nem felelhetett, közönségesen tudva van. Azóta húsz évnél több mult el; ideje tehát, hogy az öröklött munkát végezzük be; az 1848. V. törvényt a jogegyenlőség kívánalmával összhangzólag dolgozzuk át, és ezáltal az 1848. évi nagy átalakulás vezéreszméjének eleget tegyünk.

„De az 1848. V. törvénynek hiánya nem csak az, hogy össze nem férő jogalapokat állít fel; hanem az is, hogy egynemű qualificatiók constálásának oly gyakorlati nehézségei vannak, melyek csaknem lehetetlenné teszik a választási izgalmak között gyakorolható pártoskodási visszaélések megakadályozását; így a biztos jövedelem és tőke kimutatása mindig kétséges, és oly önkényre ad alkalmat, melyet egyik vagy másik jelölt mellett felhasználni mindig lehet. Az akkori törvényhozás más értékbeli képességet nem alkalmazhatott, mert

az adó, mely egybeült ezen képesség kulcsán szolgált, az akkori körülmények között nem volt használható. Ma már a viszonyok változtak, és a választási képesség megállapítására, a szellemi qualificatiokon kívül, használhatjuk mi is azon egyszerű és biztos mértéket, mely máshol mindenütt alkalmazásban van; ugymint az egyenes adót: feltéve, hogy a mérték ne legyen oly szűk, melynél fogva a választási törvény democraticus jelleme csorbát szenvedne.

„4. Az egyházi kérdés. Mind az egyháznak, mind az államnak saját működési tere van. Az egyház elfoglalja a kedély világát; eszközei: a hit, remény és szeretet; czélja a moral; az állam az anyagi világ fölött uralkodik; eszközei az ész és tudomány, czélja a jólét. Az állam tehát, szintén úgy mint az egyház, teljes hatályával csak ugy működhet, ha sem az egyház az államnak, sem az állam az egyháznak ügyeibe nem avatkozik.

„De ámbár különbözik a tér, különbözik az eszközök és különbözik a cél: az állam és egyház az emberiségre vonatkozólag nincsenek ellentétben; sőt egymást kiegészítik. Midőn tehát azt mondjuk: legyen szabad egyház és szabad állam, korántsem állítjuk, hogy az egyháznak az állam törvényeivel és viszont, dacolni szabad; sőt inkább követeljük azt, hogy egymás törvényeit, és egymás hatáskörét kölcsönösen tiszteljen tartassák.

„Adjátok meg Istennek, a mi az Istené, és a császárnak a mi a császáré.” A keresztény hit ezen tana foglalja magában az egyház és állam közötti viszony kérdésének megoldását.

„És ebből következik, hogy a tényeknek azon feltételeit, melyekből polgári jogok származnak, megszabni és megbíralni az állam, azon feltételeit pedig, melyek egyházi viszonyokra vonatkoznak, meghatározni az egyház jogai közé; továbbá, hogy azon oktatást, mely a vallásra, és az egyház belviszonyaira vonatkozik, megadni az egyháznak; azon oktatást pedig, mely a polgári viszonyokat, a tudományokat és a kereset különböző módjait teszi tárgyává, berendezni, viszont az államnak hatóságához tartozik.

„Igy például: polgári házasság és polgári anyakönyvek, a polgári jogviszonyokra nézve kötelezőleg; egyházi szertartások: a házasságok, keresztelések és temetések körül, a mennyiben ezen tények egyszersmind egyházi vonatkozással bírnak, engedőleg az állam részéről, és megfordítva. Továbbá állam- és községi tanodák valláskülönbség nélkül, de melyekben az egyháznak is alkalom nyújtassék saját hívei vallásos oktatására.

Hogy a különböző felekezetek egyházainak viszonyai egymás iránt a teljes egyenjogúság szerint rendezendők, és az állampolgároknak vallásos teljes szabadsága biztosítandó: ugy hiszem, ezt említeni sem szükséges. Meggyőződés szerint a kérdés tisztán és minden vonatkozásában csak ezen téren oldhatik meg; hogy azonban ebből mennyit hoz meg a legközelebbi jövő, ez a körülményektől és az opportunusitástól függ, mely óvatosságra int oly téren, hol nemcsak hatalmas érdekekkel, hanem előítéletekkel is találkozunk.

5. Nem rekeszhetem be rövid értesítésemet a nélkül, hogy az ország közköltegeinek előirányzatáról, a budgetről néhány szót ne szólunk.

Mindaddig, míg az államok primitív állapotban léteznek, a pénzügy-kezelésnek igen egyszerű módorát abban találjuk föl, hogy minél több pénzt igyekeztek gyűjteni, akárhol vették. Ez azon időben és oly államokban volt így, midőn az egyén csaknem semmi, az állam pedig, illetőleg az uralkodó minden volt. De minél inkább érvényre jutott azon nézet, hogy nem az egyén az államért, hanem az állam az egyénért létezik, annyival nagyobb gond fordított mind a kútforrásokra, melyekből a közköltegek merítenek; mind azon czélok meghatározására, melyekre felhasználtassanak; és ma már a financez-tudomány egyike a legfontosabbaknak, és méltán, mert a közjólét legnagyobb részben annak helyes gyakorlati alkalmazásától függ.

Az államháztartásnak két részlete lévén: a bevétel és kiadás, mindkettőnek mértéke a szükség által határozottatik ugyan meg, de alkalmazásban mégis saját elvekkel bír. Az elsőre nézve irányadó, hogy a polgárok magánértéke csak oly mértékben igényeltessek, miszerint azon része, mely közköltegekre fordítatik, a szorgalom és magánkereset útján ismét helyreépíthető legyen. A másodikra nézve: a legtakarékosabb elbánás.

Ezen ily általánosságban felállított elvek nem sokat mondanak ugyan, és nincsenek is kivétel nélkül, lehetnek körülmények, melyek között az önfentartás érdeke áldozatokat kíván; lehetnek czélok, melyeknek kedvező hatása csak a jövőben nyilvánul; és ezekre előlegezni kell a jövőtől. Lehetnek végre államok oly helyzetben, hogy az idő, mely felettük elhaladott, bármí oknál fogva meddő maradt és hogy a mulasztás kipótoltassék, erőfeszítésre van szükségük. De mégis a fenn felállított általános elveket figyelem nélkül hagyni nem lehet.

Ma, midőn az állam szükségére annyira felszaporodtak, hogy alig van állam deficit nélkül, a takarékoság kétszeres kötelesség, és kivált nálunk, hol a productio még csak fejlődésben van; ügyelni kell az adó nemcsak meghatározásában, nehogy a fejlődni indult csira elfojtassék.

És mégis van, meggyőződés szerint, kivételesen három tárgy, melyekre a takarékoság elvét óvatosan kell alkalmazni; és ez:

A honvédelem.

A köznevelés.

A forgalmi eszközök.

Talán senki sincs az egész művelt világban, a ki ne óhajtaná a béke fenntartását; de ha tekintjük a kérdések sokaságát, és mélyen bevágó jelentőségét, melyek minden oldalról előtérbe tolakodnak; és a történelemtől kérünk tanácsot: igen közel fekszik azon aggodalom, hogy a diplomatiának békés megoldásra irányult törekvései siker nélkül is maradhatnak. Hogy a béke tartósan nincs biztosítva, ez általános vélelem, és int bennünket is, hogy a veszély óráját, ha útni talál, készen várjuk. Saját érdeklődésünk fekszik, tehát hogy a honvédelem költségeivel minden takarékoság mellett jövőben se fukarkodjunk, mi azonban a czélszerű felhasználás feletti ellenőrködést ki nem zárja, — de fekszik az is, hogy elkülönített és az ország földterületi fekvése miatt végtelen fenyegetett helyzetünkben, államviszonyaink alapjainak megengedésétől különösen most gondosan tartózkodjunk. Mert ellenségeink, bár honnan jönnek, csak akkor lesznek erősek, ha mi meghasonlottunk volna egymás között azon eszmény felett, mely körül egyesített erővel sorakoznunk kell.

A közoktatás ügyét illetőleg sok szóra szükség nincs. Általános elv van ismervé, hogy az értelmiség kifejlődése nélkül haladás, akár az anyagi, akár a civilisatóri terén lehetetlen. Az indulatnak diadala az értelmiség fölött szűli a vétkeket. — Az értelmiség hiányának következménye a restség és elszegényedés; a mellett, hogy a szabadságot becsülni és élvezni, a szabadság kötelességeit tisztelben tartani és készséggel teljesíteni csakis a felvilágosodott értelem képes. A közvagyonosodás és jólét pedig az értelmiség, ipar és takarékoság mellett függ a forgalmi eszközök támogatásától. Világos tehát, hogy akkor, midőn a közoktatás mennél nagyobb kiterjesztéséről, és a forgalmi eszközök szaporításáról gondoskodunk, oly magot hintünk el a közélet mezején, melynek gazdag gyümölcseit egykor a jövődőség fogja élvezni. — És mivel éppen mi vagyunk azon helyzetben, hogy felettünk hosszú, igen hosszú idők multak el használatlanul, sőt ellentünk, erőfeszítésre lesz szükségünk, hogy a multak hiányait kipótolhassuk.

Végezetre egy általános megjegyzéssel veszek ezuttal búcsút önökötől, tisztelt polgártársak és ez következő:

A képviselőnek kötelessége nem csak az, hogy törvényt alkossion; hanem az is, hogy a közigazgatás felett ellenőrködjék. Ezen kötelesség nem monopoliuma egyik pártnak sem. Ezen kötelesség alól fel nem mentheti magát senki; sőt állítani lehet, hogy ezen kötelesség teljesítésének üdvös eredményei csaknem felének a törvény alkotásának jótékonyosságával; mert mi haszna hozhatnának jó törvények, ha a végrehajtás nem lenne czélszerű; vagy a kormányhatalom nem az állam érdekében gyakoroltnék. Ezen kötelesség teljesítését bizonyosan a legközelebbi országgyűlés sem fogja elmulasztani, habár, mint én óhajtom, többsége az 1867. 12. törvény körül csoportosulna is. Én is tehát hivatásomat ily kétoldali feladata szerint fogom fel; de megjegyzem azt, hogy ezen ellenőrködést a pusztán gáncsoló negatiótól, és attól, mely sem időt, sem körülményeket nem tekintve, lehetetlenséget követel; vagy a rideg theoriák meddő képleteivel játszik, lényegesen különbözönek tartom.

Ime, tisztelt polgártársak, ez általánosságban azon irány, melyet követni; ezek azon nézetek, melyeknek tehetőségem szerint érvényt szerezni kötelességemnek ismerem: ha önök többsége által nekem jut azon megtiszteltetés, hogy mint a kerület képviselője a legközelebbi országgyűlésen közreműködhessem. — Most itéljenek.

Irtam Pesten, 1869. jan. 10 én.

Szentkirályi Mór.

Egyletek és közintézetek.

Az erd. orsz. gazd. egyesületi közgyűlés febr. 17-én, 1869.

(Folytatás.)

3. Feloavastott az egyesületi pénztári és annak kezeléséről vezetett számadások vizsgálatáról készített jelentés, mely szerint az 1867-dik évről ájtott egyesületi vagyon	58,490 frt 22 kr.
ehez járult 1868-ban alapítványi tőke fizetés	940 „ — „
alapítványi kamat és részvény jövedelem, továbbá a tőkék kamataiból	2908 „ 80 „
köztelekről bevételek	728 „ 12 „
tárlati jövedelem	104 „ 61 „
szállásbér előleg visszafizetése	50 „ 56 „
verseny alap kamatja	1 „ 20 „
ideiglenes kölcsön	300 „ — „

Összes bevétel 63,523 frt 51 kr.

A kiadások özveze különböző czim. 4727 frt 20 kr.

s így ájtott 1869-re egyesületi vagyon 58,796 frt 31 kr. |

Ezen özvege a következő érték nemekben van:

fekvő birtokban	7681 frt 50 kr.
kölcsön tőkék kötvényeiben	11,430 „ — „
urbéri kötvényekben	17,587 „ 50 „
nemzeti kölcsön-kötvényben	294 „ — „

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

alapítványi magán-könyvben	21,210	"	"
aranyban 65 db. a 5 ft	325	"	"
késpénzben	238	"	65
a kisegítőben elhelyezve	29	"	66

Összesen 58,796 frt 31 kr.

Költségvetés 1869-re.

I. Beveendők.

17,587 frt 50 kr., urbéri könyvny	817	frt	82	kr.
5% kamatja	685	"	"	"
11,430 frt kölcsön tőke kamatja	13	"	"	"
294 frt nemzeti állam kölcsön kamatja	842	"	18	"
alapítványi tőkék kamatjából	800	"	"	"
részvény díjakból	1000	"	"	"
köztelek jövedelme				

Összesen 4158 frt — kr.

II. Kiadandók.

Titkár és iroda	1200	frt	—	kr.
kertész fizetése	400	"	"	"
kertész legények	528	"	"	"
a kömáli szőlő művelésre	120	"	"	"
nyomda és könyvkötés	400	"	"	"
adó és biztosítás	50	"	"	"
hírlapok és könyvek	150	"	"	"
kölcsön kamatja 3 évre	90	"	"	"
köztelki munkákra	800	"	"	"
rendkívüli költségekre	300	"	"	"

Összesen 4158 frt — kr.

A pénztári jelentésből meggyőződve közgyűlés pénztárnok lekiismeretes és hű kezeléséről, közszületének nyilvánítása mellett számadót, a szokott fennhagyandók fennhagyása mellett, az 1868-ik évet illetőleg számadása terhe alól feloldozza. — A pénztár vizsgáló bizottság által tett jelentés és választmány ajánlata folytán, a hátralékok és folyó tartozások fizetésének eszközését illetőleg megbizta közgyűlés igazgató választmányt, hogy a folyó tartozások begyűjtésére erőlyes és czélra vezető eljárást vegyen igénybe. — A hátralékokat illetőleg felhatalmaztatott választmány, hogy azokat minden kivétel nélkül, rendes százalék fizetés mellett, ügyvéd általi béperesítés alkalmazásával hajtassa fel, s az eredményről a jövő évi közgyűlésen tegyen jelentést.

A különböző pénzalapokra nézve, megbiztatott választmány, hogy a gépszerv szakszerv tagjaival egyetértve ezen alap célszerű értékesítéséről gondoskodják; továbbá, hogy a verseny díjalapot 29 frt 66 krt 30 frtra a pénztárnál pótolassa ki, miután a kisegítőben csak 10 frtnyi összeg után fizetődik kamat: végre a tárlati alap pénztárnak a főpénztárhoz csatolása — a kinttételekre adott pénznek külön tartása és kezelése mellett — elhatároztatott. — A költségvetés minden tételeiben elfogadtatván, annak megtartása választmánynak ajánlatott.

4. Az átdolgozott alapszabályok elvileg elfogadtatván azoknak bővebb megvizsgálására közgyűlés kebeléből egy többtagu bizottságot oly utasítással küldött ki, hogy azokat részletesen tárgyalván, munkálata bevégezése után tegyen jelentést az igazgató választmánynak, hogy így az alapszabályok végmegállapítása tekintetéből választmány csakis e czélból rendkívüli közgyűlést hívjon össze. —

5. A gazdasági egyesület által kiadandó gazdasági szaklapnak a választmány által megállított előrajza teljesen elfogadtatván, megbiztatott igazgató választmány annak részletes kivételével.

Ezen előrajz szerint megjelenik a szaklap minden hónap közepén és végén tehát havonként kétszer: szerkesztése két tagból álló szerkesztőre bízatik, s a lap irányának vezetésére, ellenőrzésére s annak meghatározására, hogy időnként, mily tárgyakra fordítandó főbb figyelem — tekintettel az egyesület hat szakszervére — a szakszerv kebeléből egy hat tagból álló bizottság küldet ki. Előfizetési ár a gazdasági egyesületi tagoknak egész évre egy frt, nem tagoknak két frt. A kiadási költségek fedezendő, a magas kormány által ezen lap gyámolítására ez évre adományozott 800 frt és az előfizetési díjakból, s ha ezekből ki nem telik, annak pótlására fordítandó az egyesület pénztárából az évlap kiadására adni szokott pénzösszeg, mintán a lap megindulásával az évkönyvek megszüntetendők lesznek.

6. A választmány azon előterjesztése folytán, miszerint engednék meg titkárnak, hogy egy második hivatalt válalasson el, beleegyezését adta közgyűlés, hogy mindaddig, míg egyesületünk ügyei hátramaradást nem szenvednek, a jelenlegi titkár a jövőre való következtetés nélkül ezen hivatalt folytathassa.

7. Horváth Kálmán alapító és Fülöp Sámuel részvényes tagoknak jelentetvén be, kedves tudomásul vétetett.

8. A választmányból kilépett Wendler Frigyes helyébe, választmányi tagnak Fülöp Sámuel, Kolozsvár város polgármestere választatott meg.

9. Indítvány folytán Térei Pál, mint Magyarországnak az 1867-ik évi párisi tárlaton működött biztos, e minőségében szerzett érdemeiért, s általában anyagi érdekeink emelésében tanúsított buzgalmaért egyesületünk tiszteletbeli tagjává egyhangulag megválasztatott.

Timár Károly, titkár.

Napi hírek.

— Kolozs megye főispánja az országgyűlést összehívó kir. leirat kihirdetése végett, márczius 2-ára rendkívüli bizottmányi gyűlést hívott össze.

— Fogarassy Mihály püspök ő nmigát újabban azon megfisteltetés érte, hogy a pápa által a szent trónállók sorai közé nevezetett ki.

— Azon tisztelt urakat, kik barátságos felhívásom folytán a Deák-párthoz csatlakozás iránt nyilatkoztak, felkérem: hogy a párt megalakulása végett márczius 21-én Szamosújvárt megjeleni méltóztassanak. Gróf Wass Ádám.

— Hirdetmény. A közelebbi országgyűlést jelen év április 20-ára összehívó legkegyelmesebb királyi levél kihirdetése ötleéből közelebbi márczius hó 1-én napján Felvinczen reggeli 10 órakor tartandó ad hoc gyűlésre szükségesnek láttam nemes Aranyosszék állandó képviselőbizottmányát összehívni, e végre az 1861. t. cz. bizottmányi tagokat számos megjelenésre felhíván. Míról a törvényhatóság területén kívül lakó 1861-beli bizottmányi tagok ezennel hírlapilag is értesítettek. Felvincz, február 21-én, 1869. Aranyosszék főkirálybírája Béli Gergely.

— A közelebbi országgyűlést jelen év április 20-ára összehívó legkegyelmesebb királyi levél kihirdetése ötleéből e folyó évi márczius 6-án délelőtt 9 óra ra. Tordamegye képviselőbizottmányát rendkívüli gyűlésre Tordára összehívtam. Míról e megye területén kívül lakó t. cz. bizottmányi tagokat azon felszólítással értesitem, hogy ezen gyűlésen megjelenni méltóztassanak. Torda, 1869. február 22-én. Kemény György, főispán.

— A folyó évi február 19-én lefolyt kereskedelmi és iparkamari választás eredménye: A kereskedők közül megjelent 40 választó és meglettek választva: Wagner Frigyes 39, Bogdán István 38, Ákoncz János 37, Tauffer Ferenc 36, Stein János 34, Fölly Mihály 32, Korbuly Gergely 31, Tauffer Károly 30, Dietrich Samu 29, Hutflesz Károly 29, Nik Ferenc 27, Korbuly Bogdán 25, Duha Tivadar 24, Farkas Gergely 24, Gajzágó István 18, Csapó Sándor 17, Szentjánosi Ferenc 16 szavazattal. Az iparosok közül szavaztak 173-an s megválasztattak: Kállai Lajos 151, Tüösvári Miklós 147, Gergely János 142, Mámieza János 141, Krémer Ferenc 140, Prohászki János 132, Ákeszmann Samu 125, Szathmári Ferenc 125, Búhm János 122, Pataki István 121, Kele Izrael 118, Bréver János 118, id. Turner Károly 114, dr. ifj. Hincz György 103, Spaller Károly 96, Fínaly Henrik 96 szavazattal.

— Méhay, III. Napoleon bűvésze, remek előadásaival nálunk is méltán kiváló tetszést aratott. Mindkét föllépte alkalmával színházunk zsufoláig megtelt s azok is, a kik legtöbbet vártak, teljesen ki voltak elégitve. Meglepő ügyes mutatványai, melyeket közbe vegyített kedélyes tréfaival fűszerezett, felvillanyozták a roppant számú közönséget. Kiváló tökélyre fejlesztett technikai ügyessége gyakran ragadta zajos tapsra kedélyesen mulató nézőit. Azt hisszük, hogy kézi ügyességben, a mutatványok megválasztásában, berendezésében és kivitelében, úgy az előadás finom modorában minden eddig nálunk látott első rangú bűvész-elődeivel győzelmesen versenyzett. Mint értesültelü vagynuk, ma utolszor fogna fellépni; reméljük azonban, hogy a kitűnő tehetségeit oly annyira méltányló kolozsvári közönség közkívánatát tekintetbe véve, még egy pár előadás élvezésében részesítend.

— A zártkörű zencestélyek f. hó 25-én azaz esütörtökön kezdődnek; azokra jegyeket válthatni Demjén és Stein urak könyvkereskedéseiben, valamint Dr. Hintz gyógyszerárában.

— Egyik helybeli kereskedelmi ügynök, Heymann Zsigmond a napokban nyomtalanul eltűnt. Iparosaink közül sokan jelentékeny összegekig vannak érdekelve. Mint beszélük nejevel együtt gyalog hagyta el a várost.

— Városunkban közelebről egy fiatal ember halt meg veszett eb harapása következtében iszonyu kínok között.

— Örültek statistikája a Királyhágón innen. A n. szébeni örültek házában az évi kimutatás szerint átjött 1867-ből 1868-ra 37 nőtlen férfi és 21 férjetlen nő, 24 nő férfi és 16 férjetlen nő. Vallás szerint: 26 kath., 25 reform., 25 ágost., 3 unitárius, 18 g. egy., 13 g. n. egy. és 5 izraelita. Születési hely szerint: 103 királyhágóninneni, 4 királyhágóntúli, 2 tirol, 1 csehországi, 2 szilézai, 2 németalföldi és 1 a dunai fejedelemségekből. Korszerint: 11—20 évesig 7, 21—30 évesig 30, 31—40 évesig 35, 41—50 évesig 29, 51—60 évesig 7, 61—70 évesig 4, 71—80 évesig 2, azonfelül 1. Állás és foglalkozás szerint: Magánzó 3, lelkész 1. hivatalnokok, ügyvédek és ezek nejei s leányai 16, a katonaságtól 3; orvos, gyógyszerész, bába 3; tanító 2, művész 1, kereskedő 10, iparos 6, gazdák és ezek nejei s leányai 21, borbély 1, kocsis 3, a kézműves osztályból 12, ezek közül 11 nő, napszám 14, cseléd 8, felegyencz 3. — 1867-ben gyógyított összesen 68 férfi és 47 nő, összesen 115 beteg. — 1868-ban 71 férfi és 53 nő, összesen 124. Szaporodott tehát az intézet létszáma 55 szerencsétlenül.

— Nagyszerű temetést regisztrálnak

Nagy-Szőllősről, a Lator Gábor temetését. A 3000-et meghaladt néptömegben alig volt ember, ki a népszerű férfit meg ne könyezte volna. Minden község előjárója követelte, hogy ha csak pillanatig is, emelhesse a drága halott koporsóját.

— Mint az „Albina” írja, a Bécsben tanuló román ifjuság arra kérte az illető minisztert, hogy az egyetemen egy román tanszék felállítását rendelje el. Válaszul nyerték, hogy kérelmüknek csak annyiban adathatik hely, mennyiben a miniszter hajlandó egy oly tanárt alkalmazni, ki meghatározott díjért román nyelven felolvasásokat tartson.

— A „Radecky” nevű osztrák hadi hajó a lesinai vizeken légből röplött. A legénység egytől egyig elveszett. Így szól egy febr. 21-ről kelt távirat.

— A „Tel. Rom.” újlág erősen hangszólja, hogy a román nemzet érdekei csak a választásokban részvétellel mozdíthatnak elő. „Miert ne mennünk el a pesti országgyűlésre — mondja többek közt — hisz a magyarok más nemzeteket is megsértettek, (?) s ha azok résztvesznek, miért ne tennők mi is azt.”

— Necrolog. Thoroczko szent-györgyi id. b. Thoroczka József jelen 1869-ik évi febr. 3-dikán délelőti 3 órakor, életének 84-dik évében, végelgyengülés folytán Nagy-Nyúlason a baldoklók szentségeiben részeseülés után elhunyt. Ezen késő korra jutott elhalálózást bánatos kebellet jelentik: nője Máthé Teréz és nővére: Máthé Róza, és előbbeni házasságából született gyermekei: ifj. b. Thoroczka József, nője: Árcizevuczki Teréz, — gyermekeik: Árpád, József, György és Viktor, — egy b. Thoroczka Klára és férje: Deézi Sándor, gyermekeik: Géza, Zoltán és Kata, — gyászolva az elhunytban a férjét, illetőleg atyát, ipát, nagyapát és sógort. A földi maradványokat, az elhunyt szandéka szerint, N. Nyúlason, az általa oly hön szeretett Cséplő domb tetejében, hol ő életében gyakran táborhegyi élvezetben képeleződött, febr. 6-án tetetnek le. Lelkeért az engesztelő áldozat Tekében, jelen febr. 8-án tartatik, melyre minden ismert barátai szomoruan meghívtnak. Nagy-Nyúlás, febr. 4. 1869.

— A Kisfaludy-társaság f. hó 14-én nagyszámú s válogatott közönség jelenlétében tartotta meg ez idei nagygyűlést a megállapított program szerint. kivéve, hogy Szász Károly „Az öreg karszék” című költeményét a szerző helyett Gyulai Pál olvasta fel. Az elölki megnyitót rövid, tartalmas, tetszéssel fogadott titkári jelentés követte. Léva emlékebeszédét Tompa Mihály fölött Vadnay Károly olvasta fel, Szász Károly költeményét Gyulai Pál. Horváth Mihály monographiáját „Zrinyi Iloná”-ról érdeklő hallgatta a közönség; Szigeti József sok hatással olvasta fel a nyertes satyrát „A gavallér politikusok”ról, melynek szerzője Szász Károly. A dícsérlettel említett („A nyeglek” című) satyra szerzője Komócsy József; a „Bobózat elméletére” kitűzött pályadíjat Dux Adolf, külső ag nyerte el. A közgyűlés után a társaság tagjai baquett re gyűltek a Frohner-szállodába, hol talpraesett felköszöntések mondatak a királyra, királynéra, jelen- és távollevő régi és új tagokra, a magyar muzára, stb. Itt járt kézzől-kézre Patterson Athurnak következő magyar nyelven írt levele is: „Igen tisztelt titkár uram! Nagy örömmel fogadtam az igen hűzögő hírt, hogy a Kisfaludy társaság külső tagjának választatottam. Jól tudom, hogy eddig igen csekély érdemeket szerezhettem, de reményem, hogy az idővel többet is tehetnék a magyar szépirodalom számára az én saját házámban, nem csak tollam által, de szóval is és írói társalgásokban. Méltóztassék közleni a tisztelt társasághoz a lekötélzettségemnek őszinte kifejezést a sokra becsült kitüntetésért, és maradok Londonban 1869. febr. 10. én.

— Román zászlók. Mocsonyiék a pesti Brunner-kereskedésben száz romániai zászlót rendeltek meg a képviselőválasztásokra. A magyar törvényhozásba választandó képviselők ügyében tehát román zászlók alatt fognak korteskedni.

Hivatalos értesítések kivonata.

A „B. P. K.”-ből. Kinevezések: A közmunka és közlekedési m. kir. minister a vezetése alatti ministeriumban Rauschmann Gusztávot, Metzner Antalt, Perleberg Gusztávot, Klasz Mártont és Pották Lajost építészeti felügyelőkké; Pribék Bélát, Lechner Gyulát, Lauka Józsefet, Fésüs Mihályt és Eggert Józsefet főmérnökökké; továbbá: Szombathy Károlyt, Schwatz Mátyást, Lersch Pált, Lechner Lajost, Kléh Kálmánt és Malatinszky Lajost elsőrendű mérnökökké; Schmidt Ferenczet, Schneider Alajost, Schamorzil Jánost, Eilers Frigyeset, Szunyogi Tivadart és Tarafás Józsefet másodrendű mérnökökké; Raisz Edét, Bucz Károlyt, Hajnal Antalt, Hoffmann Frigyeset, Andrassy Gyulát és Lenhossék Adolfot elsőrendű segédmérnökökké; Bartsch Róbertet, Eckermann Edét, Dömötör Gyulát, Vein Aurélt, Póka Kálmánt és Ulrich Antalt másodrendű segédmérnökökké és Kovács Kálmánt mérnök-gyakornokká nevezte ki. A belügyministeriumhoz, pedig Sárvány Imre titkárra nevezetett ki.

A közmunka- és közlekedési magy. kir. minister a mérnöki szolgálat részére rendszeresített létszámban: Jeney Károlyt, Fodor Jánost, Brecska Adolfot, Koszika Károlyt, Kliegl József, Újházy

Jánost, Grausgruber Györgyöt, Kovácsics Vladimirt, Kossina Károlyt, Scholtz Eriket, Csánk Nándort, Vavrek Jánost, Garzó Lajost, Schlosser Ernőt, Fávári Józsefet, Spilka Lászlót, Poroszkay Ignácot, Fegyveres Ádámot, Grün Bernátot, Boross Ignácot, Gellner Gotfridet, Nickl Józsefet és Ottendorfer Gáspárt elsőrendű mérnökökké; Kovács Imrét, Orosz Lászlót, Killer Zsigmondot, Forgács Józsefet, Zsigmondy Gusztávot, Marezy Károlyt, Kovács Eleket, Balgha Alajost, Papp Ábrahámot, Walla Edét, Jezernitzky Ferenczet, Schwartz Edét, Orosz Jánost, Jánoska Nándort, Schlauch Józsefet, Schemtzer Sándort, Baczó Józsefet, Bobics Károlyt, Benyitzky Alajost, Burghardt Nándort, Tompa Jánost, Jánosy Sándort, Kremer Andrást és Sperlágh Dánielt másodrendű mérnökökké nevezte ki.

A közmunka és közlekedési m. kir. minister a mérnöki szolgálat részére rendszeresített létszámban: Pajor Józsefet, Illés Antalt, Pokorny Istvánt, Alberty Károlyt, Vértessy Miklóst, Strasser Sándort, Hesz Mihályt, Gabell Istvánt, Czeypek Antalt, Lehotzky Pált, Stryal Józsefet, Tápai Jánost, Weller Mór, Stanke Józsefet, Schier Ferenczet, Szegő Attilát, Seiden Jánost, Rudolf Antalt, Urbán Jánost, Nagy Sámuel, Nagy Györgyöt, Veszter Gyulát, Mihálovits Antalt, Reischel Károlyt, Várjon Lajost, Ney Bélát, Hódy Lajost, Papp Zsigmondot, Pávay Istvánt, Jikheli Sámuel, Sompek Józsefet, Enyedi Albertet, Kauba Frigyeset, Banó Sándort, Kalb Andrást, Matz Károlyt, Székely Józsefet, Vizi Endrét, Horvát Sámuel, Andrassy Nándort és Czogler Jánost elsőrendű segédmérnökökké; Ernst Henriket, Topscher Győzöt, Brantweiner Kálmánt, Morandini Mihályt, Volkó Mátyást, Schafarszky Jánost, Boros Benjámit, Sääry Károlyt, Dobrovits Ferenczet, Gyurkovits Kornélt, Keeskes Sándort, Zsák Hugót, Szemler Mór, Prepeliczay Sándort, Asboth Gézát, Petzvall Ottót, Zathureczky Miksát, Kapnik Pált, Vucskics Agostont, Aigner Adolfot, Stiaszny Antalt, Herkely Lászlót, Gyomparis Tivadart, Rónay Alajost, Dolecskó Mihályt, Wallandt Ernőt, Kleinwachter Jánost, Meisner Ernőt, Elstner Ferenczet, Nachlovsky Józsefet, Mihula Józsefet, Lukse-Fáby Bélát, Hlatky Jánost, Theimer Edét, Rauschek Venczelt, Scheinberger Dávidot, Heigl Józsefet, Müss Ottót, Vodiás Jánost, Vertán Istvánt, Klein Andrást, Elekes Ferenczet, Mikkel Józsefet, Védő Jenőt, Meysonnier Józsefet és Kraupa Vilmost másodrendű segédmérnökökké nevezte ki.

A „Hiv. Ért.”-ből. Pályázat: A n. szébeni államgymnasiumnál egy tanári állomásra márcz. 20-áig.

Arverések: Tordamegyében Alsó-Fügeden fekvők febr. 27. márcz. 31. — Ugyanott Petelén fekvők márcz. 15.

Nemzeti színház.

Febr. 19-kén: „A Gerolsteini nhgnő”, ismét tele házban, kitűnő sikerrel adatott. Közönségünk, úgy látszik, mindinkább megkedvelti e nagy díszszel kiállított kedves operettet.

Febr. 20- és 21-dikén: Méhay úr bűvészi előadásai, miket „napi hír” rovatunk méltányol.

Febr. 22-kén: „Zarándokok”, vagy: „Kaland a zárdában.” Ez élénk vígjáték sikerült előadásán, bárha egyes szereplő kissé túlozott, most is jól elmulatott a nem nagy számú közönség.

Febr. 23-kán: Shakespeare „Leár” királya. Kovács Gyula a czimszerepben sok igyekezettel tanúsított, hangjával azonban nem gazdálkodott, az első jelenetben már teljes erővel szavalt, minek következtében a második felvonásban már elrekedt, s így a negyedik felvonásban, midőn szavalatának a viharral kell vala versenyeznie, a kellő hangerevével már nem rendelkezett, általában szavalata nem lehetett fokozatos. Ha e körülményre több gondot fordít, hisszük, hogy jövőre Lear neheze szerepe sikerülend neki. Sz. Mátrai Laura Cordelia nem nagy jelentőségű szerepét is ki tudta emelni művészetével, különösen meghatón játszott az ötödik felvonásban, midőn beteg apja ráismer. Fejérváriné (Gonerill), Takács (Gloster gróf) Prielle (Edgar) helyüket betöltötték. Végül ki kell emelnünk Gondát (Kent), ki ma jól szavalt, általában kielégítően játszott.

KÜLFÖLD.

A „Presse” jelenti: Ugy a Porta valamint Görögország is, késznek nyilatkoztak a diplomatiail viszonyokat — a conferentia javaslata alapján — ismét helyreállítani: ez azonban, az illető helyeken új személyiségeknek leendő megbítelestése miatt, csak néhány hét múlva lesz lehetséges.

Páris, febr. 20. A conferentia tegnapi ülésében azon óhajítás ismételtetett, hogy a hatalmak jövőben, a közöttük netán előforduló viszályokat a hatalmak választott bírósága elé terjeszszék.

Párisból távirják febr. 19-ről: A conferentia tegnapi ülésében meghallgatván Görögország választát, tudomásul vette ennek csatlakozását a conferentia nyilatkozatában kimondott elvekhez s ennél fogva a török-görög diplomatiail viszonyt tetleg helyreállítottak jelenté ki. Az elnököt megbizta, hogy mindkét kormánynak a conferentia köszönetét fejezze ki a jegyzék jóakaró elfogadásáért, s egy szersmind a porta és atheni kormányval történt előleges értekezés után a napot meghatározza, melyen a két követtség útnak induland. „Ezzel a conferentia feloszlottnak jelentette ki magát.” A török-görög viszály e szerint in optima forma elintéztetett. A conferentia befejezte művét és nagy megelégedéssel feloszlott.

A Smyrnában megjelenő „Impártial” írja: hogy a Pyrausból legközelebb Caneába elindult gőzös 300 candiai menekültet szállított vissza hazájukba. Az utazók közt Dendriro canei orosz consul is volt, kit a menekültek ezen szavakkal fogadtak: „Ez a mi hőhőruink!” A konzul visszatetett a hajóterembe s többé nem mutatkozott a földézetén. — Az atheni lapok igen elkeseredetten nyilatkoznak Oroszország magatartásáról.

